

Оценяване, равно третиране и избор на изпълнител

Как да приложите едни и същи правила към всички оферти - от комисията или оценителите до крайния акт

Независими оценители Комисията или оценителите трябва да действат без конфликт на интереси и външен натиск.	Еднакви правила Едно и също изискване се прилага по един и същ начин към победителя и към отпадналите.	Допълвайте законно Коригиране на документи не означава пренаписване на техническата или ценовата оферта.	Мотивирайте Допускането, отстраняването, оценките и класирането трябва да могат да бъдат проследени.
---	--	--	--

Ключов принцип

Равното третиране не означава всички оферти да получат еднакъв резултат. Означава предварително обявените правила, възможностите за допълване и проверка, методиката и основанията за отстраняване да се прилагат последователно и по един и същ стандарт към всички.

Проверено към 5 септември 2026 г. · Общ материал за български бенефициенти по Interreg.

1. Кой оценява офертите?

Правният режим определя и органа, който разглежда офертите. Не смесвайте терминологията и правилата на ЗОП с тези на публичната покана по ПМС № 4/2024.

	По ЗОП	По ПМС № 4/2024
Кой работи	Комисия, назначена от възложителя. По чл. 103 ЗОП тя е от нечетен брой членове.	Нечетен брой оценители и резервни оценители, определени от бенефициента.
Конфликт на интереси	Членовете декларират липса на конфликт преди съответния етап на разглеждане. При възникнал конфликт следва самоотвод/замяна.	Оценителите подписват декларации за безпристрастност и поверителност след като узнаят имената на кандидатите и при промяна на обстоятелствата.
Независимост	Комисията и всеки член са независими при становища и решения; работата се протоколира.	Оценяването следва предварително обявените условия и методика; действията се отразяват в протокол.
Контролна следа	Заповед, декларации, протоколи, доклад, особени мнения, когато има.	Акт за определяне на оценители, декларации, оценителни листове/протокол и утвърждаване от бенефициента.

Конфликтът на интереси се следи през целия процес

- Проверете не само членовете на комисията/оценителите, а и възникнали по-късно обстоятелства.
- При индикатори за свързаност с кандидат или участник не се задоволявайте само с подписаната декларация - официалните програмни контролни листове предвиждат допълнителни проверки в регистри и други публични източници.
- Документирайте самоотводите, замените и кои действия трябва да бъдат повторени от новия член, когато това е приложимо.

Важно

Подписаната декларация не „лекува“ реален конфликт на интереси. Тя е част от контролната следа, но при наличие на обективни индикатори трябва да последва проверка и действие.

2. Работете по ясна последователност

Точният ред зависи от процедурата, но контролът върху оценяването почти винаги следва една и съща логика: първо кой има право да остане в процедурата, после какво предлага, и накрая как се прилага методиката.

1 Получени оферти	2 Лично състояние / подбор	3 Допълване / проверки	4 Техническо съответствие	5 Цена / чл. 72	6 Методика и класиране	7 Протокол / решение
-----------------------------	--------------------------------------	----------------------------------	-------------------------------------	---------------------------	----------------------------------	--------------------------------

Не допускайте „обратна логика“

Ако първо знаете кой искате да спечели и след това търсите аргументи в документите, процедурата вече е компрометирана. Изводът трябва да следва от предварително обявеното изискване и съдържанието на конкретната оферта.

3. Допълване на документи ≠ промяна на офертата

По ЗОП и ППЗОП има механизъм за отстраняване на определени липси, непълноти и несъответствия при личното състояние и критериите за подбор. Това не е втори шанс участникът да изработи ново техническо или ценово предложение.

Текущо правило по ППЗОП

При констатирани липси, непълноти или несъответствия по чл. 54, ал. 8 ППЗОП те се посочват в протокол, който се изпраща на всички кандидати/участници. Засегнатите лица разполагат с до 5 работни дни от получаването му за нов ЕЕДОП и/или други документи с променена или допълнена информация. Механизмът се прилага и за посочени подизпълнители и трети лица при законовите условия.

Ситуация	Може да е допустимо	Не трябва да води до
Липсва/непълна информация за подбор	Нов ЕЕДОП или документ по реда на ППЗОП.	Ново техническо решение или по-добра цена.
Нужна е проверка на заявени данни	Разяснение или допълнително доказателство за вече заявени данни.	Промяна на съдържанието, което се оценява.
Подизпълнител/трето лице не отговаря	Замяна в предвидените от правилата случаи.	Промяна на техническото предложение.
Фактическа грешка / несъответствие	Корекция в допустимия документален обхват.	Подмяна на предложение, което иначе би довело до отстраняване.
Въпрос по техническата/ценовата част	Проверка или разяснение на вече заявени данни.	Изменение на техническото или ценовото предложение - чл. 104, ал. 5 ЗОП го забранява.

При ПМС № 4/2024

Официалният контролен лист на програмата също изисква бенефициентът да уведоми писмено кандидатите за липсващи документи или нередовности, да посочи точно какво трябва да се представи и да определи еднакъв срок за всички, който не може да бъде по-кратък от 5 дни. И тук допълването не трябва да се използва за по-благоприятно третиране на избрания кандидат.

Практически тест

Попитайте: „Ако позволим това действие на този кандидат, бихме ли го позволили при същите факти и на всеки друг?“ Ако отговорът е „не“, имате проблем с равното третиране.

4. Огледалната проверка: победителят срещу отстранените

Това е една от най-силните контролни идеи в програмните листове. Не е достатъчно да проверите само победителя или само основанията за отстраняване. Трябва да проверите дали едно и също изискване е приложено еднакво към всички.

Проверете победителя	Проверете всеки отстранен участник
Покрива ли всички критерии за подбор и предварително обявени условия?	Кое точно условие е посочено като основание за отстраняване?
Отговаря ли техническото предложение на всички минимални параметри?	Какво действително съдържа офертата в спорната част?
Има ли липса/несъответствие, аналогично на това при отстранен участник?	Предоставена ли е същата законова възможност за допълване/разяснение?
Приложена ли е методиката точно, без „тълкуване“ в негова полза?	Мотивите конкретни ли са - правно и фактическо основание, а не общо твърдение?
Червен флаг Ако участник е отстранен за конкретна липса, а при победителя същата или сходна липса е приета като достатъчна, трябва да има обективна и документируема причина за различния резултат. Иначе има риск от неравно третиране.	

5. Необичайно благоприятна оферта - не я отхвърляйте автоматично

Чл. 72 ЗОП въвежда конкретен механизъм, когато предложение, свързано с цена или разходи, е с повече от 20% по-благоприятно от приложимата база за сравнение. Целта е офертата да бъде проверена, а не механично отстранена.

Стъпка	Текущо правило по чл. 72 ЗОП
1. Определете базата	При 3 или повече допуснати оферти - средната стойност на предложенията на останалите по същия показател. При 1 или 2 - прогнозната стойност или друга предварително определена подходяща и обективна база.
2. Проверете разликата	Механизмът се задейства, когато предложението е с повече от 20% по-благоприятно.
3. Поискайте обосновка	Участникът разполага с 5 дни за обосновка на начина на образуване на предложението.
4. Оценете доказателствата	Обосновката се преценява за пълнота и обективност. При необходимост може да се поиска уточняваща информация. Офертата се отстранява само при условията на закона.
Не бъркайте „евтино“ с „недопустимо“ По-ниската цена сама по себе си не е нарушение. Контролът е дали е налице законовият праг за обосновка, дали обосновката е поискана навреме и дали нейното приемане или отхвърляне е мотивирано.	

6. Свързаност, обединения, подизпълнители и сигнали за манипулирани оферти

- По ЗОП свързани лица не могат да участват като самостоятелни кандидати/участници в една и съща процедура; проверявайте и забраните за едновременно участие като член на обединение, самостоятелен участник и подизпълнител в приложимите комбинации.
- При необходимост използвайте официални регистри и други публични източници, а не само декларациите в офертата.
- Програмните контролни листове изискват внимание към индикатори за манипулирани оферти/антиконкурентни съглашения. Наличието на индикатор не означава автоматично доказано нарушение - запазете доказателствата и следвайте процедурите на програмата и компетентните органи.

Не правете „разследване по усещане“

Сходни цени, един и същ адрес или познанство сами по себе си не доказват манипулиране на оферти. Търсете проверими факти, документируйте ги и разграничете индикатор, съмнение и установено нарушение.

7. Как приключва оценяването

Финалът е различен по ЗОП и по ПМС № 4/2024. Това е още една причина да не смесвате двата режима.

	ЗОП	ПМС № 4/2024
Резултат от работата	Комисията изготвя протоколи и доклад.	Оценителите изготвят протокол за резултатите.
Контрол от възложителя	По действащия чл. 106 ЗОП възложителят утвърждава доклада или го връща с допустими писмени указания; указанията не могат да насочват към конкретен изпълнител.	Бенефициентът утвърждава протокола.
Краен акт	В 10-дневен срок от утвърждаването на доклада се издава решение за определяне на изпълнител или за прекратяване.	Не се издава отделно решение за определяне на изпълнител; след утвърждаване на протокола кандидатите се уведомяват писмено за класирането.
Победител	Трябва да няма приложимо основание за отстраняване, да отговаря на критериите за подбор и офертата му да е получила най-висока оценка при предварително обявените условия.	Избраният кандидат трябва да отговаря на всички изисквания на поканата и офертата му да е класирана по предварително обявената методика.

8. Бърза самопроверка преди приключване

- ☐ Комисията/оценителите са определени по приложимия ред и декларациите са подписани в правилния момент.
- ☐ Няма неразрешен конфликт на интереси; при индикатори са направени допълнителни проверки.
- ☐ Регистрираните оферти съвпадат с разгледаните и класираните.
- ☐ Липсите и несъответствията са третирани еднакво и в рамките на допустимия ред.
- ☐ Разясненията и проверките не са довели до промяна на техническото или ценовото предложение.
- ☐ Победителят е проверен спрямо същите условия, които са приложени към отстранените участници.
- ☐ За всеки отстранен участник има конкретни фактически и правни мотиви.
- ☐ Методиката е приложена точно и изчисленията са проверими.
- ☐ Когато е приложим чл. 72 ЗОП, обосновката е поискана и оценена по законовия ред.
- ☐ Свързаността, обединенията и подизпълнителите са проверени в приложимия обхват.
- ☐ Докладът/протоколът и крайният акт отразяват реалната работа и могат да бъдат проследени до документите.

Следващ документ

Документ 06 · „Договор, изпълнение и изменения“ - как да проверите дали това, което е спечелило процедурата, остава същото и след подписването на договора.

Основни източници

- Закон за обществените поръчки - актуален консолидиран текст, публикуван от Агенцията по обществени поръчки; последно изменение ДВ, бр. 71 от 7 август 2026 г. [Отвори източника](#)
- Правилник за прилагане на Закона за обществените поръчки - актуалната версия, публикувана от АОП (изм. и доп. ДВ, бр. 62 от 23 юли 2024 г.). [Отвори източника](#)
- Постановление № 4 от 11 януари 2024 г. - официален текст в Единния информационен портал за средствата от ЕС. [Отвори източника](#)
- Interreg VI-A IPA България-Сърбия 2021-2027 - официалните контролни листове за открита процедура, ограничена процедура, публично състезание, процедурите с договаряне и избор с публична покана по ПМС № 4/2024, използвани за определяне на практическите контролни точки.

Какво е официално и какво е практическо

Официално правило	ЗОП, ППЗОП, ПМС № 4/2024 и приложимите официални документи/указания на програмата.
Практическо обяснение	Схемите, огледалната проверка и тестовете в този документ превеждат контролната логика в работни стъпки; те не са самостоятелна правна норма.
Knowledge Hub инструмент	Самопроверката е превантивен помощен инструмент и не замества официалния контролен лист или преценка по конкретен случай.

Версия 1.0 · 5 септември 2026 г.